

verordeneerd behagen ook. verheugt. Hij maar we vram den nacht? at komen, de rille groen.

in de wereld, e geweldigen iment spreekt rdigen. Want boozen buiten den als door- als je ertegen ornstruik, die ra uit en vor- niet doorheen. ijer en hout,

vid gezongen. of des Heeren terven. Zullen ns krijgen om is die ijer en

n spreekt, de ij geweest bij flogen die hij i. Maar laten s. Met een le- ook met een mmer hebben at niet wordt

ld overwoeke- le doorstrui-

regen. Maar arom houd ik de hoop vast zon heel het loet in eeuwi- i maar bood-

met heimwee ch, wanneer? B. H.

MIJN LEVEN

ds B. A. Bos kerk, her"-

J. Ridderbos ds B. A. Bos n kan, zal hij de formules lingen hebben s te lezen in erleening aan le Kerk", red- ad heeft ver- blad in leven MAKING nog met dr den gaan, interes- id „smaldeel”. ngen zelf, dat rlaatste num- e geven” voor j het kerkelijk in het ge- dus ten deele che post-acta, ren. Maar niet oen weer eens

te koe, althans e geval, komt ' zich erin, en tredingen van zamenlijk ver- n der ge- niet als bouwen- fte, heb- n die de e- nade van zijnerzijds er- dat op het or 100 pct. de eilende in de Ik hoorde, dat t" een private natuurlijk ver- , want als de lichtung" geeft, anderen kun- n. Wij hebben at, en wijzen

de formule zelf af, met aller toelichtingen, de onze incluis, erbij. De tekst zelf is nu eenmaal onaantvaardbaar.

Nu heeft dr J. Ridderbos ook enkele bezwaren tegen wat verder in de formule van de predikanten dr Bos ds v. Teylingen staat. Die bezwaren betreffen dan wat er verder in te lezen staat. Wij hebben ons daarmede niet bezig gehouden in ons artikel van 2 weken geleden, want wij hadden genoeg aan de hoofdzak; de bloemlezing uit de belijdenisschriften interesseerde ons verder niet. Maar hier komt nu de beelddraak van „vette en magere koeien” voor den dag: dr Ridderbos verklaart, dat hij, als hij de bezwaren, die tegen de REST van de formule bij hem leven, zich voor den geest brengt, al maar moet denken aan den droom van Farao: al waren de eerste koeien ook nog zoo vet, de magere kwamen en aten ze op met huld en haar. Hij heeft nog één troost: de pap wordt nooit zoo heet gegeten als ze van het vuur komt; of, om in de beelddraak der „koeien” te blijven: in de werkelijkheid kon in Farao's dagen het ergste kwaad nog worden gekeerd (d.w.z. de magere jaren aten de vette niet heelemaal op). Nu, daar kon dr Ridderbos wel eens gelijk aan hebben: wie eenmaal begint met die miserabele compromissen, al was het alleen maar door het punt-in-geding te camoufleren, of aan de aandacht te onttrekken, die keert altijd het goede, d.w.z. datgene, wat de synodocraten „het ergste kwaad” achten en dus het meest vrezen. Dr Ridderbos erkent hier, dat acties als van Oosterbeek (waarvan die formulesmederij een verlengstuk is) nog wel zullen kunnen uitloopen ten faveure der synodocratie. Wij zijn tot onzen spijt het daarover met hem ook al eens; en de Oosterbeekenaars, die nog van goeden wille zijn, moeten nu maar eens in „De Roeper” of zoo roepen tegen dr Ridderbos, dat hij zich heusch vergist. Als ze de bewijzen erbij geven, ik zeg: de bewijzen, niet de exclamaties, dan zal ik eerbiedig luisteren. Anders ook niet.

Hiermee is intusschen duidelijk, dat die ééne uitspraak over dat rekenen van de kinderen tot degenen die in de genade des Geestes deelen, door dr Ridderbos beschouwd wordt als een vette koe (en dan synodocratisch) in de weide van óók dr F. L. Bos. Alleenlijk moet het beest tegen verslinding nog worden beveiligd, dunkt de schrijver, en hij begint er al aan.

Nu iets over dat niet meer gereformeerd spreken van dr J. Ridderbos. De heeren dr Bos ds v. Teylingen hadden beweerd, wat wij nog al „vanzelfsprekende” achten, dat ALLE kinderen der gemeente in het verbond Gods en in zijn gemeente begrepen zijn. HIERTEGEN NU HEEFT DR J. RIDDERBOS ERNSTIG BEZWAAR.

U schrijft van dit bezwaar? Ik ook. Maar ik ben toch blij, dat het zoo duidelijk is gezegd. De oogen moeten wel opgaan van de menschen, die zich nog bezig houden met Oosterbeek en zoo, en die meenen, dat men er met de methode-Toornvliet-Bos komen kan. Want ze kunnen nu zoo maar lezen, dat een man, die nog steeds de opleiding van dienaren des Woords onder de synodocratie heeft, letterlijk bezwaar verklaart te hebben tegen dit eenvoudige gereformeerde zinnetje uit antwoord 74 Catechismus.

Ja, maar, zullen ze verwonderd vragen, hoe kan dit dan? Is er geen toelichting bij?

Zeker, zeker, natuurlijk. Hier is dr Ridderbos' toelichting: hij is van overtuiging (let op dit sterke woord: overtuiging) dat dit „ALLE kinderen der gemeente” niet in den geest van de opstellers van den Catechismus is.

Daar staan we dus, Professor in Kampen. Overtuigd, dat niet alle kinderen in het verbond Gods en in zijn gemeente begrepen zijn, en dat dit nooit in de bedoeling van de auteurs van den Catechismus geweest is.

Hoe dr J. Ridderbos zich uit de impasse werkt? Wel, hij verklaart, dat de vaders bij een dergelijke uitspraak dachten aan de kinderen „in het gemeen”. Wij moeten dus de kinderen in het gemeen doopen; en „in het gemeen” beteekent niet: alle. Hoe dr Ridderbos den moed heeft, ze toch stuk voor stuk te doopen, dat is een tweede kwestie. Men kan zien, waar de Kuiperiaansche dwaling al toe leiden kan.

Intusschen, dit is verder een zaak voor den synodocratischen kerkeraad van Kampen en voor de curatoren van het instituut-Oudestraat; al zullen ze wel niets doen.

Wat ons betreft, verklaren wij, dat die meening van dr Ridderbos onhoudbaar is. Ursinus' „Schatboek”, ik neem maar de edities Bremæ 1623 en Hanoviae 1634, resp. p. 497 en 394, zegt: allen en alleen zij, die leerlingen van Christus zijn, d.w.z. die metterdaad zijn, en dus ook te houden zijn (d.w.z. te behandelen zijn in rechten), als leden van de zichtbare kerk, hetzij ze dan volwassenen zijn, die geloof en bekeering belijden, hetzij ze kinderen zijn, die in de kerk geboren zijn, moeten gedoopt worden. Want alle kinderen der geloovigen zijn in het verbond en in de kerk Gods, tenzij ze zelf zich uitsluiten. Derhalve zijn ze ook leerlingen van Christus; omdat ze in de kerk geboren zijn, d.w.z. in de school van Christus; daarom onderwijst ook hen de H. Geest naar hun bevattende en leeftijd. Een oogenblik later wordt er aan toegevoegd,

dat ALLEN die tot het verbond en tot de kerk Gods behoren, moeten gedoopt worden: de kinderen der christenen behoren evenzeer als de volwassenen tot het verbond en tot de kerk; derhalve zijn ze ook even goed als die volwassenen te doopen. Verder nog: hun komt de belofte toe.

Het lijkt geen twijfel, of het „allen” van de H.H. Bos-van Teylingen is geheel en al overeenkomstig den catechismus, ook naar de bedoeling van zijn opstellers. Waarom we ook dezen volzin uit hun nieuwe formule niet de moeite van afzonderlijk citeren waard vinden: men gaat geen water naar de zee dragen.

Maar er zijn er die het eruit willen pompen.

Of het hun gelukken zal met het zeewater te doen wat de magere koeien met de vette deden? Ook dit gevaar kon wel eens meevallen in de werkelijkheid. Maar het is toch wel heel erg. En het bewijst des te meer, en mogen de Oosterbeekenaars het zich voor gezegd houden, dat wij aan nieuwe formulietjes geen seconde behoefte hebben. Ook dr Ridderbos moet maar ophouden te vertellen, wat hij nog weer eens hier poneert, dat de scheuring niet allereerst om de leer, maar om „zekere handelingen” is gekomen. Dat is toch wel wat erg onmannelijk; wil men weer ontkomen aan de schorsingsgronden, die wel degelijk het niet in alles beloven te leeren naar de formules van '42 als openbare grove zonde aanrekenen? En wil men ons al wijs maken, dat „cand. Schilder” om „handelingen” weggestuurd is? Laat dr Ridderbos maar solliciteeren naar zijn „smaldeel”; solliciteeren dat hij voorbaat gedoemd is „bedelen” te worden, is geen werk van de christelijke hoop, en sticht geen eenigheid des GELOOFS, doch der acharrelarij.

Oosterbeekenaars, en Roepers, hoort toe: dr J. Ridderbos adviseert den heeren dr Bos en ds v. Teylingen dit woordje „allen” aan revisie te onderwerpen. Ook de normale koe dus moet door de vette slaggers worden verslonden.

Eenige bijdragen tot opening der Schriften

Waar de erfenis wordt uitgedeeld

I.

„Want de belofte is niet door de wet aan Abraham of zijn zaad geschied, namelijk dat hij een erfgenaam der wereld zoude zijn, maar door de rechtvaardigheid des geloofs”. (Rom. 4:13.)

Het betoog van Paulus in hoofdstuk vier is, zoo zagen we in het vorig artikel, opmerkelijk helder en goed te volgen; althans aanvankelijk: bij vers 13 beginnen de moeilijkheden. En deze laten zich ditmaal niet zoo gemakkelijk oplossen als die uit vers 2b, waarmee we ons een vorig maal bezig hielden. Wat de apostel in de met vers 13 aanvangende pericope zegt laat zich wel lezen zoals het er staat. Aan wijziging van den gangbaren tekst behoeven we hier niet te denken. De vraag die zich hier aan ons opdringt is deze: „Hoe loopt de redeneering hier verder? Wat wil de apostel nu precies betoogen ten verfolge op het dubbel bewijs dat hij in het voorafgaand gedeelte haalde uit de geschiedenis van Abraham?”

Grijdanus meent, dat Paulus hier handelen gaat over de principiële reden van het „zonder wetswerken”. Dat zóó de feitelijke toedracht was geweest bij Abraham, had de apostel juist aangehouden. Nu wijst hij de diepere oorzaak aan, waarom het langs dezen weg moest gaan, n.l. omdat de wet vanwege 's menschen verdorvenheid geen heil kon werken, doch enkel toorn.

Aanstands valt in te zien, dat bij de hier kort weergegeven zinswijze het zwaartepunt gevonden wordt in vers 15. Dit zou dan eigenlijk de kern van de passage 13—16 zijn.

Deze opvatting komt voorts hierop neer, dat Paulus hier zoo terugrijpen op zijn historisch bewijs uit de verzen 1—8, om dit alsnu principiële te verdiepen. Het tweede argument uit de geschiedenis, betreffende hebbend op het „tot geloof” (vers 9 en vlgg.), blijft nu blijkbaar verder buiten beschouwing, terwijl het eerste moment van Paulus' evangelie (het „uit geloof” dus) opnieuw alle aandacht heeft.

Van Leeuwen neemt 13—16 samen met 17—25 en plaatst boven dit gedeelte als opschrift: „Niet wet en geloof, maar belofte en geloof gaan samen”.

Ofschoon deze samenvatting ons niet bepaald duidelijk maakt, hoe de schrijver van de K.V. zich het verband met het voorafgaande denkt, kan ze ons in elk geval de richting wijzen, waarin we het terrein gaan verkennen.

Er duiken hier n.l. twee termen op, die tot nu toe in het betoog van hoofdstuk vier niet voorkwamen. Immers: Paulus had zich tot dusver bezig gehouden met het afwijzen van oorzakelijk verband tusschen „werken” en „rechtvaardiging” (1—8) en met het vaststellen van de volgorde van „rechtvaardiging” en „besnijdenis” (9 en vlgg.). Nu echter komt ter sprake de verhouding tusschen „belofte” en „wet”.

We willen beide grootheden eens wat nader bekijken.

De belofte — om daarmee nu maar te beginnen — wordt bepaald door de toevoeging „n.l. dat hij de we-

Moge al dit revisieverzoek zelf aan geen revisie onderworpen zullen worden van de zijde van den indenaar van het verzoek, wij mogen ons laten waarschuwen. Ziet ds B. A. Bos nu ook niet langzamerhand, waar hij aan toe is? Dr Ridderbos: géén basis voor de schuldbelijdenis die van hem door ds Bos gevraagd is, en géén aanvaarding van den catechismus in zijn nuchtere klassieke uitlegging. En dan toch maar samenplakken? Kom toch: het is immers allemaal een ijdelheid, ijdelheid dan de ijdelheid zelf, zoolang niet royaal en eerlijk wordt teruggekomen van het ongereformeerde drijven van 1944 en 1946 en vervolgens, ook in Eindhoven? Wie „op de grens” van kerk en secte hebben gestaan in het schorsen-gaan, die zijn óver die grens heengeschoven daarna, en staan nu binnen dat gebied wel te applaudiseren aan ds B. A. Bos, maar dit doen ze NIET om terug te keeren, maar om hun „smaldeel” te lokken.

Wij laten voorts de beweringen van dr Ridderbos gaan; hij heeft nog niet getoond te verstaan, wat „conditie” is bij de gereformeerde theologie. Maar dat blijft rusten. Zijn aanval op den catechismus is ditmaal de hoofdzak.

En wat die dubbelzinnige formule „rekenen tot” betreft: niet alle kinderen zijn in het verbond volgens dr Ridderbos? En toch wel allen „rekenen tot”? Maar dan kan dr Ridderbos de „vette koe” van deze „rekenen-tot”-uitspraak alleen handhaven, als hij „rekenen tot” opvat als „houden voor”.

Daar gaat dr Bos' interpretatie van „rekenen tot”.

Het is bewijs nummer zooveel voor mijn bewering: Oosterbeek etc. is FACTISCH een aanval op de vrijmaking als actie van trouw. En alles een heenwerken naar de oneerlijke vervangingsformule van '46. En al worden er weer enkelen boos: we zullen toch de nuchtere waarheid hebben te zien.

K. S.

POP WETENSCH. SCHETSEN

relderfgenaam was”. We vragen ons als vanzelf af, wat dat inhoudt. Grijdanus zegt er het volgende van: „Dat omvat meer dan verkrijging van Kanaän als bezitting met allerlei aardsche zegeningen. Het ontvangen van alles, de geheele wereld, wordt er mee aangewezen, zooals dat door Israëls bezit van Kanaän werd gesymboliseerd, en gelijk het eerst na den jongsten dag ten volle verwerkelijkt zal zijn”.

Nu is dit zeer zeker niet onjuist. Maar toch staat het te bezien, of we daarmee kunnen volstaan. We meenen, dat hier een ander aspect niet alleen niet mag verwaarloosd worden, maar zelfs op den voorgrond treedt. Dit valt, dunkt ons, te constateeren op grond van een vergelijking tusschen het onderhavige gedeelte van Romeinen en zijn parallelplaats uit Galaten 3. In de verzen 15—18 van laatstgenoemd hoofdstuk is n.l. dezelfde kwestie (t.w. de verhouding tusschen belofte en wet) aan de orde. En de belofte daar bedoeld is dezelfde als die uit Rom. 4:13, t.w. die van de erfenis. Dat blijkt uit het door Paulus daar gebruikte beeld van een testament; en tenslotte wordt het ook met zooveel woorden gezegd in vers 18, een tekst die formeel zeer veel gelijkenis vertoont met Rom. 4:13.

Maar uit het verband wordt duidelijk, dat het in deze belofte eigenlijk gaat om de uitbreiding van den zegen Abrahams tot de heidenen (vgl. yss. 8, 14). En deze omstandigheid geeft ons aanleiding, te vermoeden, dat óók in de parallelplaats (Rom. 4:13—18) het accent valt op het wijde bereik van de belofte.

Nu vinden we ook in den tekst zelf aanwijzingen in deze richting. In de eerste plaats is het minstens zoo natuurlijk, dat Paulus in 13—16 zijn betoog uit de voorafgaande verzen (9 en vlgg.) voortzet als dat hij hier zou aansluiten bij de verder terugliggende verzen 1—8. En in de tweede plaats is aan het slot van ons gedeelte de omvang der belofte heel duidelijk beklemtoond („....., ten einde de belofte vast zij al den zaden, niet alleen dat uit de wet is, maar ook dat uit het geloof Abrahams is, welke is een vader van ons allen, gelijk geschreven staat: 'Ik heb u tot een vader van vele volken gesteld'...”, yss. 16, 17).

Onze nadere kennisname van de erfenis-belofte doet dus den indruk achterblijven, dat we in 13—16 een voortspinnen hebben aan de draad uit 9 en vlgg., m.a.w. dat de apostel zich nog bezig houdt met het moment „tot geloof”.

Deze indruk wordt versterkt, wanneer we nu in de tweede plaats wat nauwkeuriger acht geven op de in vers 13 aan de orde gestelde wet.

Ook hier doen we er goed aan, rekening te houden met Gal. 3. Dat is allereerst van belang voor het vaststellen van haar identiteit en in de tweede plaats voor het zuiver zien van haar functie.

Ad 1. Grijdanus meent, dat we in onze verzen niet bepaald gesproken moeten denken van de wet op Sinaï gegeven, maar meer van een wet in 't algemeen. Hij ziet een aanwijzing daarvoor in het ontbreken van het lidwoord. Er staat n.l. niet, zooals de Statenvertaling het weergeeft: „de wet”, maar „wet” zonder meer.

We moeten bij dit argument wel even langer stilstaan, omdat we hier stooten op een van de elemen-